

Misteri sense misteri

 quaderndelesidees.press/arquitectures-de-la-dignitat-misteri-sense-misteri/

March 8, 2016

Pròleg / Quan passegem ens mirem els edificis. Ens fixem en els que ens agraden i en els que no, els que cauen a trossos i els que ja no hi són. De vegades descobrim construccions fascinants: una casa del barri amb la façana coberta de tessel·les, una fàbrica ara abandonada d'un impecable estil racionalista o els excessos barrocs de la casa modernista d'un senyor. Sovint ensopeguem amb coses que ens semblen representatives, o simptomàtiques, i pensem en la possibilitat de fer-hi alguna peça. Va ser així que descobrírem «l'espai a la paret per posar-hi una verge» (mesos més tard vam descobrir que se'n diu *fornícula*), un espai íntim exposat a la visió pública quan es va enderrocar la casa del número 10 del carrer Sant Joan de Sabadell.

Arxivada la idea de fer alguna intervenció en aquest espai, vam anar a la presentació del projecte Urbanoporosi del col·lectiu (Sa)badall. Ens va sorprendre que a la ciutat on treballem i passem gran part del nostre temps succeïssin coses interessants i alhora properes amb les pràctiques que dúiem a terme, i de seguida ens hi vam posar en contacte.

Una setmana després ens van convidar a participar en el recorregut Omplint Buits i va ser l'oportunitat de treure de l'arxiu la idea d'intervenir a la fornícula. Sense gaire temps de reacció vam decidir fer un acte simbòlic. Vam anomenar l'acció *Adoració del buit, sacrifici de la memòria*. L'acció performativa consistia en la destrucció i crema de la maqueta prèviament construïda a imatge de la casa enderrocada que donava lloc al solar actual. Les cendres de la crema es ficaren dins d'una urna i se situaren (gràcies a la participació d'Eudald Griera) a l'emplaçament pensat per acollir la imatge religiosa. Finalment se'ns va ocórrer acompanyar l'acció amb la lectura, per part de l'artista sabadellenc Guim Camps, d'un pròleg escrit per l'ara exalcalde Manuel Bustos per a un catàleg de senyalització de patrimoni, un text en què repassa la importància de la tasca de recuperar el patrimoni de la ciutat, una tasca que evidentment és totalment insuficient.

Primera part – *Omplint buits al Diari de Sabadell* / El primer episodi de la història entre el *Diari de Sabadell* i la nostra peça va ser un article, publicat el dia 28/04/2012, en què es feia un repàs (sense gaire encert) del decurs de l'itinerari *Omplint buits*. L'article comentava les diferents intervencions a mode de crítica de l'acte. Cal incidir en el fet que, en un lloc culturalment apagat com Sabadell, qualsevol esdeveniment ràpidament té ressò. En el cas concret de l'itinerari *Omplint buits* es tracta, al nostre parer, d'un dels dos esdeveniments lligats a la producció cultural més rellevants de l'any 2012, juntament amb les exposicions itinerants organitzades pel col·lectiu P Crew, que, per cert, també van ser presents a l'itinerari. El comentari sobre la nostra intervenció contenia unes quantes incorreccions, algunes degudes potser a la desconexió amb segons quines pràctiques de l'art actual i d'altres al fet d'estar escrit

més d'oïda que en primera persona. Seguint amb una llarga tradició que ens acompanya des de la formació del grup, l'autor de l'article anomenava el col·lectiu Viuda De Guim Camps. Pobre Guim.

Segona part – IU-IU / Mesos després, al *Diari de Sabadell* del dia 02/08/2012 apareix a la secció “El Carrer” un petit article titulat “Iu-iu”, que fa referència de nou a l’urna de la nostra acció. És amb aquest article on comença el deliri individual del periodista. També va ser l'article, per cert, que ens va ensenyar la paraula *fornícula*. Afegint una mica de misteri a la història (parla d'unes cendres que «ni els paletes de l'enderroc han gosat tocar»), el periodista es pregunta «Quina història deu haver-hi al darrere?», ignorant que la història que hi ha al darrere havia sigut narrada mesos abans al mateix diari en què escrivia.

Tercera part – Cartrons cremats / Al Diari del dia 12/12/2012 publiquen a la pàgina 8 un article propi del millor periodisme d'investigació on es relata el periple del periodista per esbrinar aquell “misteri sense misteri”, un misteri que el seu propi diari havia iniciat amb la pregunta llançada a l'apartat “El Carrer” i del qual havia donat una explicació ben racional mesos abans. Les diverses anècdotes que repassa l'article sorgides de la misteriosa presència de l'urna són dignes d'un film de Berlanga, com la d'un sacerdot que “va parar el seu cotxe just al davant i, provocant un petit col·lapse circulatori durant dos minuts, va col·locar l'escala, s'hi va enfilar i, amb estola al coll i tot, va beneir l'urna”. A l'article, també s'especula sobre la possibilitat que l'acció la portessin a terme uns “joves de festa” que van trobar l'urna en “un contenidor” (?) i la van pujar a la fornícula.



D'esquerra a dreta Guim Camps, Oriol Ocaña, Guillem Celada i Eudald Griera durant l'acció Adoració del buit, sacrifici de la memòria. Fotografia de Berta Tiana.

SABADELL
CRONICLES URBANES

Diàleg de matí veig acurarme a l'itinerari d'urbanisme que va partir de l'Alliance Française. Una activitat complementària a l'Espai Urbà, impulsada pel col·lectiu Sabadell.

Durant la ruta diversos grups van realitzar una abstracció d'acció simbòlica i reivindicativa amb l'objectiu de posar sobre la taula el fenomen d'abandonament d'edificis i crear una reflexió sobre les possibles alternatives.

Itinerari per cinc forats urbans

Una quarta part dels edificis urbans que quedaran després de la crisi d'edificacions són els que quedaran a l'abandonament. A Sabadell, aquest fenomen ja és una realitat. Els propietaris dels edificis abandonats són molts i les causes són diverses. Alguns són propietaris que no poden pagar les hipoteces, altres són propietaris que no poden pagar les taxes, i d'altres són propietaris que no poden pagar les taxes i no poden pagar les taxes. A Sabadell, aquest fenomen ja és una realitat. Els propietaris dels edificis abandonats són molts i les causes són diverses. Alguns són propietaris que no poden pagar les hipoteces, altres són propietaris que no poden pagar les taxes, i d'altres són propietaris que no poden pagar les taxes i no poden pagar les taxes.

La ciutat porosa

La Ciutat de Sabadell és un exemple de ciutat porosa, amb molts espais buits i edificis abandonats. Aquesta situació és el resultat d'un procés d'abandonament d'edificis que ha estat accelerat per la crisi econòmica. Els propietaris dels edificis abandonats són molts i les causes són diverses. Alguns són propietaris que no poden pagar les hipoteces, altres són propietaris que no poden pagar les taxes, i d'altres són propietaris que no poden pagar les taxes i no poden pagar les taxes.

El carrer de la Fornícula

El carrer de la Fornícula és un carrer molt peculiar de Sabadell. És un carrer molt estret i molt antic, amb molts edificis abandonats. Aquest carrer és molt conegut perquè és el lloc on es troba l'urna de la nostra acció. Els propietaris dels edificis abandonats són molts i les causes són diverses. Alguns són propietaris que no poden pagar les hipoteces, altres són propietaris que no poden pagar les taxes, i d'altres són propietaris que no poden pagar les taxes i no poden pagar les taxes.

El carrer de la Fornícula

El carrer de la Fornícula és un carrer molt peculiar de Sabadell. És un carrer molt estret i molt antic, amb molts edificis abandonats. Aquest carrer és molt conegut perquè és el lloc on es troba l'urna de la nostra acció. Els propietaris dels edificis abandonats són molts i les causes són diverses. Alguns són propietaris que no poden pagar les hipoteces, altres són propietaris que no poden pagar les taxes, i d'altres són propietaris que no poden pagar les taxes i no poden pagar les taxes.

L'article del 'Sabadell' del 28 d'abril de 2012 sobre l'itinerari 'Omplint Buits'

Les aportacions dels experts “consultats” són també dignes de menció, sobretot els Serveis Funeraris Torra, que van confirmar que la gelera que havíem comprat en un “tot a cent” era una urna autèntica. Els titolets de l'article són una de les coses que més ens agraden, atès que defineixen perfectament el que el periodista persegueix: generar una reacció totalment injustificada: “emocionant obertura”, “joves de festa” i, sobretot, “alarma social”.

Epíleg – Una simple bretolada / Al reportatge, el periodista conclou que es tracta d'una bretolada, i aquesta és potser l'afirmació que menys ens va sorprendre de l'article. Tot aquest conjunt d'anècdotes sorgeixen d'una intervenció molt puntual que ens plantejàvem com una acció senzilla, pràcticament improvisada pel poc temps que vam tenir, i d'allò més subtil en la formalització. El fet que una intervenció tal hagi generat aquesta repercussió ens dóna peu a la reflexió sobre la nostra feina i l'efecte que té: una de les nostres línies de treball consisteix precisament en aquestes actuacions a l'espai públic que pretenem que tinguin un efecte en la ciutadania i en la vida de la ciutat. En aquest cas, la peça no només ha suscitat la reflexió en els qui l'han vista, sinó que demostra com de necessitada està la nostra ciutat d'elements de reflexió sobre la seva pròpia situació.

Tot el procés generat pel *Diari de Sabadell* ens sembla d'allò més revelador: d'una banda, fa visible el rigor qüestionable de la publicació i, de l'altra, exemplifica la necessitat imperiosa de crear notícies sense cap base. Es genera una notícia del no-res, fins i tot es pretén justificar una certa alarma social mentre en altres situacions o amb relació a altres fets la publicació decideix pronunciar-se utilitzant el silenci com a mitjà.

Pel que fa a la producció cultural, i en el cas de l'itinerari i de totes les jornades que va acollir Urbanoporosi, veiem que el diari de la ciutat no és capaç de fer un relat verídric, crític o profund del que sens dubte va esdevenir la programació cultural-artística i reflexiva més interessant dels últims temps a la ciutat o, com a mínim, del darrer any.

Finalment, la nostra història personal amb el *Diari de Sabadell* i tantes altres anècdotes concretes que han sorgit de la gent que ha vist l'urna però desconeixia el context en què s'havia col·locat ens parlen de la falta de connexió entre la cultura i la ciutadania, fins i



La secció 'El Carrer' publicada l'agost del 2012.

L'article "Misteri sense misteri" publicat al Diari de Sabadell el 12 de desembre de 2012

tot entre els propis agents culturals, un dels fenòmens que més ens preocupen de Sabadell. Quines són les causes que fan que una ciutat amb un gruix tan gran de població i una quantitat tan extensa de productors visqui en aquesta grisor cultural? És un misteri del qual pretenem trobar, si no una resposta, com a mínim les possibles causes.

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal](#) i [política de privacitat](#).

- Oriol Ocaña
Oriol Ocaña (Montcada i Reixac, 1987). Investigador, crític i comissari. Membre del col·lectiu artístic Viuda De. Treballa com a docent a diversos programes en l'àmbit del disseny i l'art. A 'Quadern' condueix la secció "On és el meu cos?, i el disseny del fer" sobre disseny cos i performativitat.
- Guillem Celada

